

FOKUS

Dagens tema:
Hjertestart

Al Camilla Christoffersen og Tommy Byrre
Foto: Yilmaz Polat
caceh@fyns.dk, byrre@fyns.dk, yilmaz@fyns.dk

Begravelsen er udsat

■ Hurtig hjælp og hjertestarter har reddet syv fynske liv alene i år.

■ Nu arbejder OUH målrettet på at redde endnu flere. Langelandsk model skal bredes ud til hele regionen

Det var et lille mirakel, da syv fynboer i går stillede sig frem i forskolen skulder ved skulder for at vise, hvor lyslevende og taknemmelige, de er.

En var forsinket, fordi, han kom lige fra et møde i Dansk Industri. En er igen begyndt at arbejde som flåser. En har følelsen været med til badminton-afslutning og fået et par klare og en sild.

Og en, 69-årige Leif Jul Andersen, sammenlættede det hele på denne måde: - Vi udsætter begravelsen. Fæles for ham og de seks andre er nemlig, at de nemt kunne være døde som hoved-

personer i netop et begravelsesritual. De er alle mellem 61 og 73 år, de har alle haft hjertestop inden for de sidste fire måneder, og de har alle været ekstremt heldige. De er blevet reddet af hurtig indgriben fra deres medmennesker og af, at der stod en hjertestarter tæt på.

- Ellers kan man kun gisne om, hvad der ville være sket, siger overlæge Finn Lund Henriksen, der samlede det lille mirakel-hold på OUH i går.

Samtidigt kunne han fortælle, at sygehuset sammen med Region Syddanmark sætter turto på, så endnu flere liv kan reddes i fremtiden.

Indsatsen går ud på, at få registreret op mod 11.000 "hemmelige" hjertestartere, som er klar til at redde liv, uden at alarmcentralen eller andre ved, hvor de står henne.

Lang vej igen
Jakob Sørensen, 71 år, fik hjertestop den 19. marts.

Han faldt om på gulvet i Handbold Hallen under en badmintonkamp uden at have mærket andet en smule åndedræt. Ingen smærter eller jag, før han ramte gulvet. Fire skolelærere, der også var til stede i hallen havde netop været på kursus, hvor man lærer at hjertestartere skulle betjenes, og de tog ham, til ambulance-kom.

En bypas-operation og en indopereret ICD senere har han det meget bedre.

- Jeg er i gang med genop-træning, men der er stadig lang vej igen.

Det princip skal nu bredes ud først på Fyn og så i hele regionen, oplyser Finn Lund Henriksen.

Desuden skal hjertestarterne med på sygehuset sammen med patienten, da de indholder vigtig viden både for patienten og for forskningen.

OUH modtog i går 150.000 kroner til formålet fra forsikringselskabet Ostrifterne.

En god start, mener Finn Lund Henriksen. Og der er al mulig grund til at tage fat, for kun seks procent overlever et hjertestop af den type, som de syv fynboer har været udsat for.

- Det er muligt at sige, hvor mange, der kan reddes, hvis flere kan give førstehjælp, og hvis der kommer flere tilgængelige hjertestartere, men der er 3.500 tilfælde om året at tage af, siger Henrik Shakov, der er formand for Langelands Hjertestarterforening.

Fem af de syv reddede fynboer havde fået så hurtig hjælp, at de ikke behøvede at komme på intensiv afdeling, da de blev indlagt.

7 fynboer har overlevet hjertestop takket være hjertestarter i år - De er alle syv samlet på OUH

Dagene er blevet væk
Anne Nielsen, 73 år, fik hjertestop den 28. marts.

Hun ville egentlig bare til lægen. Hvorfor husker hun ikke. Kun, at hun bagfter bevegde sig over gaden for at købe lidt ind i Rema1000. Men knap inden for døren faldt hun om. Så ambulansens røde lys arbejdede på hende der i indgangspartiet, før hun blev kørt til OUH i Odense og nedkølet til 33,5 grader.

I dag har hovedet det fint, selv om nogle af dagene er blevet væk for hende. Og hun er forbløffende frisk, selv efter at have fået indopereret end ICD i går formiddag.

- Jeg har det udmærket, og de har været så gode ved mig på sygehuset.

Det gør ikke ondt

Det gør ikke ondt
Flemming Thomsen, 64 år, fik hjertestop den 9. marts.

Skræmmen ligger i sort midt i andet sæt i en badminton-kamp i Rantzauhallen. Han var ellers lige så glad for at have vundet det første sæt, da han faldt bagover, bevidstløs. Hæde der ikke været en hjertestarter i hallen, frygtede han, at der stadig ville have været sort skærm for ham nu.

- Men jeg kan hilse og sige, at det ikke gør ondt. Der er ingen tunnel, man skal igennem. Det føltes mere som at sove over sig og så vågne i en seng i Odense. Og valgte gjorde han. I dag bliver han hurtigt træt, men ellers har han ingen smerter.

Siger tak med vin og chokolade
Frank Vingaard Thrane, 73 år, fik hjertestop for tre måneder siden.

Han var oppe og handle i Brugsen i Kværndrup efter at have arbejdet i skoven, og han mærkede ikke noget på forhånd. Han slog baghovedet. Heldigvis stod der en hjertestarter hos tandlægen over for, så han kom lænde til.

- Han reddede mit liv. Jeg har været inde ved ham med et par flasker årgangsvin og en æske chokolade.

- Jeg er ikke god til at gå til læge. Det er så en fejl fra min side.

Mærkelige tanker om natten
Niels Børge Hansen, 70 år, fik hjertestop den 24. januar.

Nokken 22 om aftenen, midt i et par bevidgede ord til en selskabelig sammenkomst i Ods Fælles Løgen i Odense. Tallet han død om. Kun to timer før sin egen runde fødselsdag.

Et par yngre lugebrødre tænkte dog hurtigt og greb en hjertestarter, der var i bagvasken. De gav stød og hjertemassage, så han var ved bevidsthed, da han ankom til OUH få minutter senere.

- Jeg mærker ikke noget til operationen, og jeg synes ikke, jeg har behov for psykologhjælp. Men nogle gange om natten kan man godt få mærkelige tanker.

3500 mennesker får hjertestop uden for sygehusene hvert år. Kun seks procent overlever det.

Når hjertestarteren mangler

En hjertestarter alene redder ikke menneskeliv. Selv med hjælp fra apparatet, er der stadig meget, man skal gøre for at holde hjertet i gang, til ambulancen når frem:

- **Sørg for frie luftveje** på den person, der er faldet om. Få velkom-mende om at ligge på ryggen, bøj patientens hoved let bagover og skub læben frem.
- **Tjek, om patienten selv trækker vejret.** Det gøres ved at placere sit hoved over patientens mund, så man kigger ned langs brystkassen, og lægge en hånd på brystkassen. Hvis man efter 10 sekunder ikke har registreret normal vejrtrækning, skal der tilkaldes hjælp, og man skal gå i gang med hjertemassage.
- **Ved hjertemassage** skal den ene hånd lægges langs den nederste del af brystbenet, og den anden hånd lægges ovenpå. Brystkassen trykkes fem centimeter ned. Hold armene strakt med skuldrene brugtes bedst muligt. Tryk herefter brystkassen ned 30 gange med en hastighed, der svarer til 100 tryk i minuttet.
- Når man har trykket 30 gange, gives to indblæsninger efter mund-til-mund metoden. Man blæser luft ind, til brystkassen hæver sig, og man skal give brystkassen tid til at synke ned igen, før man blæser anden gang.
- **Gentag hjertemassage** og indblæsninger, til ambulancen når frem, eller til patienten selv begynder at trække vejret igen.
- Hvis man gør det korrekt, kan man opretholde 25-30 procent af hjertets normale minutvolumen, men det vil falde, jo længere tid der går.

Sådan kan det løses

Hjertestarternetværket i Danmark

3500 danskere får hvert år hjertestop uden for sygehuset. Overlevelsesprocenten er få procent for disse mennesker. Der er 4258 registrerede hjertestartere i Danmark, og hver dag bliver nye registreret på hjertestarter ok. På hjemmesiden kan du selv registrere en hjertestarter, se et komplet danmarkskort over samtlige hjertestartere og lære mere om, hvordan man bruger apparatet.

Siden marts 2010 har det tallet været et system udarbejdet af TrykFonden og Rigspolitiet været muligt at ringe til Alarmcentralen og få oplyst, hvor den nærmeste hjertestarter befinder sig.

Det skønnes, at der findes cirka 15.000 hjertestartere i alt i Danmark.

www.bornholmskyst.dk, www.hjertestarter.dk